

Samarbeidsforum
- mot fattigdom i Norge

Møte i kontaktutvalget med arbeids- og sosialministeren 4. september klokken 1000

1 a)

Økonomisk sosialhjelp: ministeren ønsker å se nærmere på den ulike praksisen som skjer rundt omkring i kommunene når det gjelder å forkorte foreldrenes sosialhjelp når barna har egen inntekt. Dette er en ordning som gjør at det er lite motiverende for barna / ungdommene å jobbe og ordningen motarbeider intensjonen med arbeidslinja. Ministeren er åpen for innspill her. Han lanserte en mulig måte å gjøre det på: barn av foreldre som lever av sosialhjelp skal kunne beholde inntekten sin opp til fribeløpet (skatt). Hva mener forumet om dette forslaget?

Innlegg ved Stig Rusten

Arbeids- og sosialministeren har spurt samarbeidsforum om innspill i forhold til økonomisk

sosialhjelp, der ministeren ønsket å se nærmere på den ulike praksisen som skjer rundt omkring i kommunene når det gjelder å forkorte foreldrenes sosialhjelp når barna har egen inntekt. Dette er en ordning som gjør at det er lite motiverende for ungdommene å jobbe og ordningen motarbeider intensjonen med arbeidslinja.

Ministeren lanserte på forrige møte i kontaktutvalget en mulig måte å gjøre det på, barn av foreldre som lever av sosialhjelp skal kunne beholde inntekten sin opp til skatteetatens fribeløp.

Spørsmålsstillingen om barns rett til å beholde egen inntekt er en sak som har vært oppe i media gjennom mange år. Når den kommer opp skjer det gjerne i forbindelse med tenåringer som jobber eller mottar stipend eller annet der foreldrene går på sosialhjelp. Sosialkontoret avkorter da foreldrenes sosialhjelp tilsvarende det barna har i inntekt med mer. En virkelighet som sjokkerer mange å høre eller lese om. De fleste synes dette er urimelig for de mange barn og foreldrene i sosialhjelpsfamilier lever under dette men det har ennå ikke vært tilstrekkelig til en endring.

Samarbeidsforum mot fattigdom syns det er positivt at Arbeids- og sosialministeren nå vil se nærmere på den uretten mange av de fattigste barnefamiliene rammes av her. I alle andre familier er det nærmest en selvfølge i 2014 at barna får beholde egen inntekt. I sosialhjelpsfamilier frykter vi at holdningene til og motivasjonen for arbeid hos tenåringene blir svekket av den uverdige og urimelige praksisen det er å fortelle dem at arbeidsinntekten deres skal gå til å forsørge foreldrene og ikke skal være noe de kan disponere fritt som andre tenåringer.

Når det gjelder å sette begrensninger i forhold til hvor mye de skal beholde mener vi prinsipielt at de burde få beholde alt, og oppmuntres og hjelpes til å tjene mer. Skal det legges noen begrensninger i det hele tatt må det ikke gjøres ved at kommunen tvinger barn til å forsørge sine foreldre, det er ikke barns ansvar og således ikke noe kommunen har lov til å snikpålegge dem selv om foreldrene er sosialklienter. Skal de se på livsoppholdssatsene til barna opp i mot arbeidsinntekt må de også ta med barnetrygden og eventuelle barnebidrag og annet med i regnestykket og da blir det tvilsomt om det blir noe å avkorte i forhold til arbeidsinntekt da livsoppholdssatsene for barna er så lave i kommune at de ofte ikke kommer over disse.

Når en skal se på barns egen arbeidsinntekt og retten til å beholde denne er det viktig å se alle barnas inntekter eller de av familiens inntekter som er ment til å forsørge barn og sikre barn en god levestandard. Ytelser og overføringer som er ment til dette, skal gå til det. Det er dessverre sånn i Norge i 2014 at barna må betale for at foreldre er så uheldige at de har behov for sosialhjelp. Når foreldre er sosialklienter, blir penger som skal gå til å forsørge barna omfordelt av kommunen til forsørgelse av foreldrene. Kommunene forsyner seg av barns egne inntekter, barnetrygd, barnetillegg og barnebidrag som er penger barnet har krav på.

Barnetrygd, barnetillegg og barnebidrag er rettigheter som ifølge norsk lov (barnetrygdloven, barneloven, folketrygdloven og barnekonvensjonen m.m.) skal gå til fostring av barna. I tilfeller der nevnte ytelser er høyere enn de livsoppholdssatser som kommunen har fastsatt for barn av sosialklienter, går overskytende til å dekke foreldrenes livsopphold. Enda mer absurd blir dette når sosialkontoret krever at barnebidrag fra den av forelderen barnet ikke bor hos og barns egen arbeidsinntekt skal brukes til annet enn barnet. Når en også vet at barnebidragene som den forelderen barnet ikke bor hos blir høyere når forelderen barnet bor hos får lavere inntekt, blir urimeligheten en urett som også rammer betaleren av barnebidrag.

Barnebidragene i Norge er konstruert på en s nn måte at barn som hovedregel skal være sikret ett nøkternt forbruk etter Statens institutt for forbruksforskning (SIFO) sine satser. Dette har kommune og staten tydeligvis ment ikke skal gjelde for sosialklienters barn. Kommune og stat har oppkonstruert et parallelt system for barn av sosialklienter der de selv om den ene forelderens betaler barnebidrag, og det mottas barnetrygd til forsørging av barn som skal levek rssikre barnet ett nøkternt forbruk etter SIFOs satser. De mener dermed at deler av fars barnebidrag, barnetrygd og andre ytelser heller skal gå til å dekke forelderens livsopphold og ikke sikre barnet det nødvendigste. Her begås det en urett av stat og kommuner mot forelderens som betaler barnebidraget som blir omdisponert til annet enn det er ment til. Det begås også en urett mot barnet som blir sittende med en lavere materiell levestandard enn den er inntektssikret og har rett til. Videre begås det en urett mot den forelderens som mottar barnebidraget og f r avkortet sitt livsopphold tilsvarende på en s nn måte at den blir tvunget til å bruke barnebidrag og annet som er ment til barns forsørgelse til eget livsopphold. I tillegg vet vi at da regelverket er urimelig blir konsekvensene i tillegg til de økonomiske at det skapes flere og dypere konflikter mellom mange foreldre på grunn av dette.

Vi som arbeider for å sikre barns rettigheter har tidligere uttrykt bekymring for de uverdige lave satsene barn i sosialklientfamilier skal leve på. Når en i tillegg ser at barn som skal være sikret en noenlunde levestandard gjennom egen inntekt, barnetrygd, barnetillegg og barnebidrag, fratas denne rettigheten fordi foreldrene er sosialklienter, må det reageres. Barn skal ikke tvinges til å forsørge foreldrene.

FNs barnekonvensjon ble en del av norsk lov 1. oktober 2003. Konvensjonen skal gå foran andre lover der bestemmelsene i de ulike lovene kommer i konflikt med hverandre, og sier i klartekst at alle handlinger som vedrører barn og som foretas av offentlige myndigheter, først og fremst skal ta hensyn til hva som er best for barnet. Konvensjonen sier videre at barn har krav på sosiale trygdeordninger og barnebidrag. Ingen kan vel være i tvil om hva som er barnets interesse. Altså, kommunene bryter barnekonvensjonen gjennom å la andre prioriteringer gå foran hensynet til barna.

Vi krever at barnas rettigheter blir respektert, og at barns egen arbeidsinntekt, barnetrygd, barnetillegg og barnebidrag uavkortet går til det de er ment å gå til, som er forsørgelse av barna. Myndighetene må derfor endre regelverket for sosialhjelpen og den praksisen som sosialkontorene nå følger.

1 b)

Øvre tak på sosialhjelp? Bør man sette et øvre tak for hva man kan få av sosialhjelp? Enten basert på sum eller basert på antall barn. Hva mener forumet om dette forslaget?

Innlegg Dag Westerheim

Utfordringen i dag er ikke at det mangler et øvre tak. Vanligvis gis større summer som engangsvedtak i de tilfeller hvor kommunen ikke har gjort jobben sin og det har opparbeidet seg et etterslep som dermed kan tilstås etter retningslinjer gitt i § 19 i Sosialtjenesteloven.

Stønad gitt etter § 18, - livsopphold er i dag allerede for lavt og varierer fra 0 til 6500 kr. samtidig som SIFOs referansebudsjett angir 7800 kr som tilstrekkelig for et nøysomt underhold.

På grunn av for lavt stønadsnivå forbygger ikke sosialhjelpen, slik ordningen fungerer i dag. Den gir ikke forutsigbarhet for hva søker skal kunne leve av neste mnd.

Å begrense for antall barn gir ingen effekt jfr. erfaringer fra Oslo kommune. Begrense sum av høyeste utbetaling for sosialhjelp er en svært avgrenset problemstilling da det er et fåtall saker hvor det er gitt urettmessig stønad. Velferdsordninger skal ikke formes etter om det skjer misbruk av velferdsordninger på et par promiller, men hva som best treffer mennesker for å komme ut av en vanskelig situasjon.

Vi anser at Departementet ikke har forholdt seg til menneskers virkelige liv og har skapt en myte om mennesker som mottar sosialhjelp som kun skaper stigmatisering og større avstand til tilbakeføring til arbeidslivet i de stønadsgrupper hvor det er relevant.

1 c)

De ulike velferdsordningene – fungerer de godt nok? Skal vi ha så mange ordninger? Bør ordningene være mer målrettet? Hva mener forumet om dette?

Lønnstilskudd:

Lønnstilskudd er et av de få tiltak som har en effekt. Samarbeidsforum foreslår at tilskudd til arbeidsgivere kan gis til arbeidssøkere allerede etter 12 uker ledighet og at dette nedfelles i forskrift.

Samarbeidsforum erfarer at bruken av lønnstilskudd varierer fra Nav kontor til Nav kontor.

Vi ønsker en styrking av fokus på lønnstilskudd og økte bevilgninger av tiltaksbudsjettet til dette formål slik at lønnstilskudd blir lettere tilgjengelig for arbeidssøkere.

Arbeidsmarkedsopplæringskurs – AMO:

Samarbeidsforum etterlyser større fokus på en etterspørselsbasert tiltaksportefølje fra brukeren. Det vil si Individuell AMO- Arbeidsmarkedsopplæring, og ikke tilbudsstyrte tiltaksporteføljer som i stor grad er dagens tilbud til brukerne hos NAV for å «aktivisere» dem.

Vilkår om praksisplass for å motta stønad:

Når det gjelder vilkår om praksisplasser for å motta stønad viser vår erfaring at det skjer en innlåsingeffekt hvor bla. ungdommers tid kunne vært brukt bedre til å søke jobber i det ordinære arbeidsmarked i stedet for å bli plassert i praksisplasser, nærmest gjennom tvang, som i tillegg har en fortrenningseffekt for utbudet av stillinger.

Alternativ forslag til løsning:

Hvis målet er å få mennesker selvhjulpne vil eksempelvis ansettelse på tarifflønn i kommunene kunne hjelpe: Etter avlønningsmodell fra SKAP og KAJA tiltaket på 90-tallet, hvor eksempelvis arbeidstaker mottar 85 % av tarifflønn og 15 % av arbeidsuken fristilles til egen arbeidssøking og karriere/ jobbsøkerveiledning av profesjonelle. Verdige avlønningsvilkår vil styrke den enkelte og gi

sosialhjelpsmottakere verdifull arbeidserfaring ved å gjøre de økonomisk selvhjulpne og effektivisere ansettelse i stillinger i ordinær sysselsetting.

Arbeid for sosialhjelp:

Vi har kun negative opplevelser med arbeid for sosialhjelp hvor misbruket overfor sosialhjelpsmottaker fra kommuner og bydeler har gjort at de har blitt gående som fulltidsarbeidende på sosialhjelp i årevis.

Sosialhjelpen:

Samarbeidsforum mener at sosialhjelp til livsopphold etter § 18 gjøres rettighetsfestet og da på nivå med SIFOs referansebudsjett. Dette vil gi bedre forutsigbarhet i menneskers liv samt forkorte antall langtids mottakere av sosialhjelp, dvs. over 6 mnd. I tillegg vil rettighetsfesting frigi arbeidstid hos den enkelte sosialarbeider som kan brukes til sosialfaglig forebyggende arbeid for utsatte grupper og oppfølging av sosialhjelpsmottakere som har behov for ekstra oppfølging for å komme ut av en vanskelig livssituasjon.

Generelle forenklinger og videre prosess:

Når det gjelder en forenkling av tiltaks- og stønadsregimet støtter vi det, men ønsker at det avventes til den bebudede Stortingsmeldingen høsten 2014 foreligger for å få en mest mulig integrert og helhetlig tilnærming innspill for endringer i NAV.

Høringsnotatet av 13. mai i år om et enklere tiltakssystem av mai i år låser de videre prosesser vedrørende deler av Stortingsmeldingen som vi avventer denne høsten.

Innflytelse og brukervedvirkning i videre utvikling av struktur og innhold i NAV:

Samarbeidsforum mener at for at vi skal få bedre tiltak og ordninger er det viktig å bruke systematisk brukervedvirkning som en del av kompetanseutviklingen av ansatte i NAV.

Brukermedvirkning har vist seg som et egnet verktøy både som tjenesteforberedende tiltak, men også som kompetanseheving av NAVs ansatte. Flere av organisasjonene i Samarbeidsforum har nyttige erfaringer med denne typen arbeid.

2.

Hva er de 5 viktigste tiltakene som må gjennomføres for å få kvinner med innvandrerbakgrunn inn i arbeidslivet?

Innlegg ved Bibi Thaiba Musavi

Innvandrere kommer til Norge fra forskjellige land og av forskjellige årsaker. Noen kommer gjennom familiegjenforening, noen som studenter, arbeidsinnvandrere eller som flyktninger og asylsøkere. Forskning viser at de fleste flytter til Norge i ung alder. Det er ikke en homogen gruppe, og derfor vanskelig å si noe generelt som gjelder alle kvinner og ungdom med innvandrerbakgrunn, med hensyn til arbeid. De kan ha vidt forskjellige utgangspunkt. Noen har ingen utdanning mens andre kan ha doktorgrad. Noen har ingen arbeidserfaring fra sitt hjemland, mens andre har vært aktive i arbeidslivet.

Statsråden spurte om 5 viktige tiltak for å få kvinner og ungdom med innvandrerbakgrunn inn i arbeidslivet. Det er gledelig at statsråden vil at flere skal i arbeid. Spesielt viktig er det også, ettersom vi snakker om mange av landets beboere, og en voksende gruppe mennesker. Som nevnt er bakgrunnen og årsaken til innvandring svært varierende. Kompleksiteten gjør det også vanskelig å gi 5 punkter som er felles for alle. Derfor konsentrerte Samarbeidsforumet seg om kvinner fra ikke-vestlige land som vi er i kontakt med. Vår erfaring er at mange vil jobbe, men at det ikke finnes arbeid for dem.

5 punkter som kan bidra til å få flere i arbeid er følgende:

1) Gratis språkopplæring

Språk er nøkkelen til samfunnsdeltakelse. De fleste arbeidsplasser krever at du må kunne dokumentere gode norskkunnskaper for å få arbeid. Oslo kommune har i dag et krav om norskprøve 3 for å bli ansatt i kommunal stilling. Språk er dessverre ikke gratis for alle grupper i dag. Introduksjonsloven fra 2007 har satt begrensninger for hvem som har rett og plikt til gratis norskopplæring. Mange innvandrerkvinner som kom til Norge før 2007 har av ulike årsaker ikke fått muligheten til å ta norskopplæring. De har dermed mistet rettighetene sine til å lære seg språket. Jeg har ikke tall på hvor mange vi snakker om, men bare i vår forening opplever vi en ganske stor pågang fra denne gruppen. Mange har ikke råd til å kjøpe seg kurs på grunn av dårlig økonomi og fattigdom. Språk er ikke bare en døråpner for

yrkesdeltakelse, men det bidrar også til å likestille en ellers marginaliserte gruppe i samfunnet. Vi mener derfor at det ikke skal koste penger for ikke-vestlige innvandrere å lære seg det norske språket.

2) Tilby Introduksjonsprogram til flere innvandrergrupper

Introduksjonsprogrammet et godt program som fanger opp mange som kommer til Norge. Introprogrammet skal gi flyktninger og deres familiegjeforente grunnleggende ferdigheter i norsk og innsikt norsk samfunnsniv. Det skal også forberede dem for deltakelse og yrkeslivet. 47 % av alle som var omfattet av introprogrammet har kommet i arbeid ifølge tall fra IMDI. Forskning viser at motivasjon for å delta i samfunnsnivet er høyest i det første året i integreringsfasen og avtar for hvert år ved passivitet. Vi mener derfor at flere innvandrergrupper må omfattes av introprogrammet så snart de kommer til Norge.

3) Forhindre diskriminering

Flere studier har visst at det finnes etnisk diskriminering i ansettelsesprosesser. Det er flere årsaker til at det forekommer diskriminering i ansettelsesprosesser. Forskning viser at det å ha et utenlandsk navn på søknaden reduserer muligheten til å komme på jobbintervju med 25 %. Mange velger derfor å bytte navn for å få jobb. Innvandrerkvinner er enda svakere stilt i forhold til innvandrer menn i kampen om få seg jobb. Mange muslimske kvinner har problemer med å få seg jobb på grunn av deres hijab. Begrepet «personlig egnethet» blir hyppig brukt av arbeidsgivere for å forklare årsaken til ikke å ansette folk med innvandrerbakgrunn. Opprydning i begrepsbruk er derfor viktig. Vi mener at det må komme strengere lover som forhindrer diskriminering i ansettelsesprosesser. Det må jobbes med holdninger til arbeidsgiverne. Det må være straffbart og gis sanksjoner der arbeidsgiver ikke følger reglene.

4) Flere tiltaksplasser som døråpner til arbeidslivet

Flere tiltaksplasser og økonomiske incentiver til bedrifter som ansetter kvinner med ikke-vestlige bakgrunn. Ordningen om praksisplass er snart en historie. Den ble misbrukt av mange arbeidsgivere som skaffet seg gratis arbeidskraft i 6 måneder uten at den førte til et konkret jobbtilbud for praktikanten. Fortsatt er det mange kvinner som savner praksisplassordningen. 6 måneder med inntekt var bedre enn ikke arbeid i det hele tatt. Det må derfor fremskaffes flere tiltaksplasser som en døråpner til

arbeidslivet. Bedriftene må få økonomisk kompensasjon for å tilrettelegge for opplæring av fremtidig arbeid gjennom tett samarbeid med Nav. Det er viktig å ha kunnskap om at mange innvandrerkvinner fra ikke-vestlige land har et annet forhold til lønnet arbeid. Mange har aldri jobbet ute. Det å begynne å jobbe er nye erfaringer for mange som tar tid å internalisere. Familielivet må tilpasset nye normer og regler. Mødre med små barn har ofte ikke tradisjon for å jobbe i fulltidsstillinger. Tilrettelegging, fleksibel arbeidstid, kurs og kompetansehevingsprogrammer, motivasjonsseminarer, arenaer for å møte nettverk og flere deltidsstillinger, vil tiltrekke mange flere kvinner til arbeid. Historier fra LIN (Likestilling, inkludering og nettverk) sitt prosjekt «Veien videre» kan eksemplifisere dette.

5) Økonomisk støtte til interesseorganisasjoner

Mer støtte til organisasjoner og nettverk som jobber for og med minoritetskvinner, og kan være veivisere til samfunnsdeltakelse. Brukerorganisasjoner er avhengig av økonomisk støtte og forutsigbarhet i vårt langsiktige arbeid for at flere kvinner med innvandrerbakgrunn skal bli likeverdige samfunnsdeltakere.

3) Frafall fra videregående skole

Innlegg ved Martin Gustavsen

Vi har valgt å fokusere på frafall i videre gående skole, men vil presisere at mye av frafallet som blir registrert på videregående skole i realiteten er frafall som har skjedd mye tidligere.

Frafall er en sammensatt utfordring som må løses både med forebygging og oppfølging, vi ser også at enkelte grupper har et markant høyere frafall enn resten.

Totalt er det 29 % av elevene som ikke har fullført videregående opplæring fem år etter at de startet, men det er som sagt store forskjeller.

- 34 % av menn har ikke fullført
- 43 % av de om går yrkesfag har ikke fullført, mens 17 % av de som går studieforbereidende har fullført
- Ca 2/3 av barnevernsbarn har ikke fullført
- 50 % av de med innvandrerbakgrunn har ikke fullført
 - 60 % menn
 - 40 % kvinner
- Nesten 60 % av de som utsetter oppstart av videregående opplæring med ett år har ikke fullført

Dette forteller oss at yrkesfag har spesielle utfordringer, personer med innvandrerbakgrunn har spesielle utfordringer og personer med bakgrunn fra barnevernet har store utfordringer.

Yrkesfag

Både SSB, NHO og LO forteller om et stadig økende gap mellom behovet for personer med fagbrev og antall personer som fullfører med fagbrev. Og det viktige her er antall som fullfører. Man må fokusere på kvalitet og relevans slik at folk fullfører og ikke bare øke antallet om starter.

Forebyggende tiltak

Det viktigste tiltaket er å sikre nok lærlingplasser. Det må være nok lærlingplasser til alle. En stor andel av dem som faller fra gjør det fordi de må vent på lærlingplass eller at de blir styrt over i et veldig teoritungt påbygningsår. Det offentlige må her ta ansvar, både ved å selv ta inn langt flere lærlinger og ved å legge til rette for at private bedrifter gjør det. Det offentlige må legge til rette både ved å kreve at bedrifter som får anbud har lærlinger på det konkrete prosjektet og ved å gi tilskudd til bedriftene slik at det er økonomisk forsvarlig å ta inn lærlinger.

I tillegg til nok lærlingplasser er det viktig med god veiledning og rådgivning fra tidlig på ungdomsskolen, vi mener at mye av frafallet kan forhindres ved at elevene blir bevisst på hva de går til og hva som kreves av dem. For å oppnå dette må rådgivere på ungdomsskole kjenne yrkeslivet og den videregående skolen godt, og denne kunnskapen må oppdateres jevnlig.

Vi mistenker også at det er et gap mellom det lærerne på yrkesfag antar at elevene kan når de begynner og hva de faktisk har lært på ungdomsskolen, vi ønsker derfor et sterkere fokus på sammenheng i hele utdanningsløpet kartlegginger i starten av hvert semester for å tilpasse den videre opplæringen.

Oppfølging

Når personer er på vei til å falle fra er det viktig å gi dem et godt tilbud med en gang, som sagt innledningsvis ser vi at rundt 60 % av dem som utsetter oppstarten av videregående opplæring faller fra og fullfører ikke i løpet av en 5-årsperiode.

Vi mistenker at en stor andel av dem dette gjelder ikke blir fanget opp av «systemet» hvis de ikke selv tar kontakt med NAV. Vi mener derfor at alle som fullfører ungdomsskolen uten å begynne på videregående opplæring aktivt må oppsøkes for å finne ut hvilke tilbud, om noe de har behov for.

Det er viktig at denne gruppen får en helhetlig oppfølging og at oppfølgingen er tilgjengelig når de trenger den. Mange av de personene som faller fra er personer med tilknytningsutfordringer og som trenger noe stabilt, da er det viktig at de får en saksbehandler som koordinerer all oppfølging. Det må også være åpning for å få hjelp når man ønsker det. Nettsidene er nå endelig tilgjengelig hele døgnet, men NAV burde også vurdere døgnåpen kontakttelefon og veldig utvidet åpningstid i storbyene. NAV burde også i mye større grad åpne for drop-in avtaler som gjør at ungdom kan komme innom når det passer dem og ikke må avtale møte på forhånd.

I mange kommuner, skoler, NAV-kontor og lignende gjøres det en veldig god jobb, men vi opplever at man i altfor liten grad klarer å lære av hverandre når man gjør noe bra. Det er generelt et altfor stort fokus på ting som går dårlig, mens gode prosjekter og tiltak forsvinner i mengden. Dette må endres og det må fokuseres mye mer på læring i organisasjonene.

Barnevernsbarn

Det viser seg at elever med bakgrunn fra barnevernet i mye større grad enn andre faller i fra på videregående skole. Vi mistenker at dette handler mye om holdninger fra skole ovenfor disse barna. Vi tror at mange ikke forventer at de skal fullføre og at de derfor ikke blir pushet på samme måte som resten. Dette er også elever som ofte har hatt en svært vanskelig barndom og kanskje i stor grad har «gått glipp» av de første årene på skolen. Da er det spesielt viktig med gode overganger og tilrettelagt opplæring senere.

Mange mister også det faste holdepunktet når de blir 18 år og er i den mest sårbare alderen for å falle fra. Mens barn som vokser opp hos sine biologiske foreldre stort sett opprettholder den faste kontakten minst frem til de er ferdig med videregående utdanning. Tiltak som gjør at barnevernsbarn beholder sitt faste kontaktpunkt minst frem til fullført videregående opplæring vil bidra til å senke frafallet i videregående opplæring.

Innvandrerbakgrunn

Barn med innvandrerbakgrunn har markant høyere frafall enn barn med etnisk norsk bakgrunn. Slik vi ser det er det to hovedårsaker til dette. Barn som selv er innvandrere kommer ofte senere inn i norsk skolesystem og hvis man da ikke får tilrettelagt opplæring lenge nok og på riktig måte vil man falle fra. Derfor må den tilrettelagte opplæringen styrkes.

Mange med innvandrerbakgrunn har også foreldre med lav utdanning fra Norge. Generelt er det en sterk sammenheng mellom frafall og foreldrenes utdanning. Dette blir spesielt viktig når det gjelder elever med innvandrerbakgrunn.

Oppsummering

- Elever må sees tidlig og lærere må vite hvilket nivå elevene er på før neste skoleår begynner
 - Dette gjelder spesielt barnevernsbarn, barn med innvandrerbakgrunn og andre som har hatt en svak/ikke tilstedeværende tilknytning til skolesystemet i ung alder
- Kompetansen hos rådgivere i ungdoms skolen må styrkes betydelig
- Alle som fullfører yrkesfagutdanningen må få lærlingplass med en gang
- Barnevernsbarn må beholde sitt faste holdepunkt lenger enn til de er 18 år
- Oppfølgingstjenesten må være tilgjengelig for dem som har falt fra når de har behov for den og de må få den oppfølgingen de trenger
- Det må iverksettes tiltak som hindrer at barn av foreldre med lav utdanning faller fra
 - Leksehjelp av faglig dyktige lærere hele skoleløpet kan bidra til dette